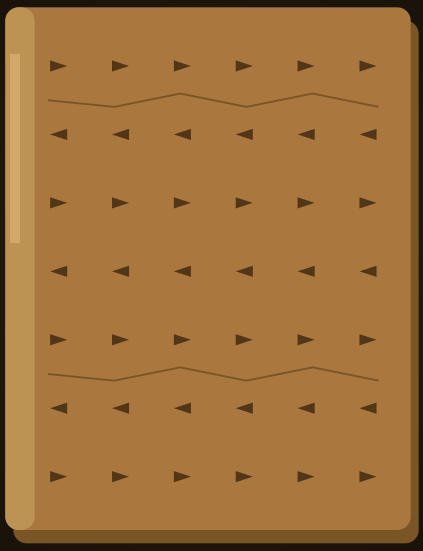
KAYIP KRONİKLER



İSA'NIN KAYIP YAZILARI

TAM BASKI

Nag Hammadi, arkonlar ve insanın unutulmuş kökeni

NAG HAMMADİ · TOMAS İNCİLİ · GNOSİS

KAYIP KRONİKLER

İSA'NIN KAYIP YAZILARI

TAM BASKI

Nag Hammadi, arkonlar ve insanın unutulmuş kökeni

NAG HAMMADİ · TOMAS İNCİLİ · GNOSİS

İ Ç İ N D E K İ L E R

I UNUTUŞUN BAĞI

Bölüm 01 — Elli İki Metin

Bölüm 02 — Kör Tanrı

Bölüm 03 — Unutuşun Bağı

Bölüm 04 — Sahte Ruh

Bölüm 05 — Demir Hapishane

II VE ÇOCUK UNUTUR

Bölüm 06 — İskenderiyeli Athanasios

Bölüm 07 — Ve Çocuk Unutur

Bölüm 08 — Er Miti

Bölüm 09 — Önceki Hayat

III KARŞI DURAN

Bölüm 10 — Savcı

Bölüm 11 — Şeytan

Bölüm 12 — Gılgamış'ın Dostu Enkidu

IV İKİ YOL KİTABI

Bölüm 13 — İki Yol Kitabı

Bölüm 14 — Ölüler Kitabı

Bölüm 15 — Yeraltında Olanın Kitabı

Bölüm 16 — Gümrükçüler

V VE SONUNDAKİ IŞIK ÜZERİNE

Bölüm 17 — Karar Köprüsü

Bölüm 18 — Tünel

Bölüm 19 — Tibet Ölüler Kitabı

Bölüm 20 — Montségur

VI KİM OLDUĞUMU BİLİYORUM

Bölüm 21 — Pistis Sophia

Bölüm 22 — Kim Olduğumu Biliyorum

KISIM I

UNUTUŞUN BAĞI

BÖLÜM 01

ELLİ İKİ METİN

Bin dokuz yüz kırk beş yılının aralık ayında çiftçi Muhammed Ali es-Samman, kardeşleriyle birlikte Yukarı Mısır'daki Cebel et-Tarif uçurumunun eteğine doğru yola çıktı. Yanlarında develer vardı, ellerinde çapalar taşıyorlardı. Toprak arıyorlardı. Bir zamanlar ölülerin gömüldüğü kaya duvarının dibinde, toprağın içinde azotça zengin, çürümüş bir malzeme tabakası uzanır. Bölgenin çiftçileri onu ezelden beri kazar ve gübre olarak tarlalarına serperler. Babasının ve dedesinin de yaptığı sıradan bir işti bu. Tepelerindeki uçurum, firavunlar döneminde kayaya oyulmuş onlarca eski mezarla delik deşikti. Bu mezarlar, çevredeki köylerde ayakta duran her şeyden binlerce yıl daha eskiydi. Açık renkli taşın üzerinde kapkara delikler; yazın içlerine yarasalar, kışın rüzgâr sığınır.

Çapa sert bir şeye çarptı. Muhammed Ali kumu eşeledi ve altından büyük, kırmızı bir toprak küp çıktı. Neredeyse bir çocuk boyundaydı, ağzı ziftle yapıştırılmış bir kâseyle tıkanmıştı.

Sonradan anlattığına göre, önce onu açmaya korkmuş. Nil kıyısındaki köylerde, çöl kayalıklarındaki mühürlü küplerin içinde cinlerin oturduğuna inanılırdı. Bunlar, bir zamanlar biri tarafından hapsedilmiş ve dışarı salınmayı bekleyen ruhlardı. Sonra içinde altın olabileceği aklına geldi. Çapasını kaldırdı ve küpü kırdı.

Kırıkların arasından havaya altın renkli bir toz yükseldi ve rüzgârda dağıldı. Altın değildi.

Eski papirüs parçalarıydı bunlar; ufalanıp güneşte parıldayan minicik pullara dönüşmüşlerdi.

İçeride kitaplar yatıyordu. Deri kaplı, kayışlarla bağlanmış on üç cilt. Kıptice, yani Mısırlı Hristiyanların dilinde, siyah mürekkeple yazılmış papirüs yapraklar. Muhammed Ali onları cübbesine sardı, omzuna atıp eve götürdü. Evde onları kil fırının yanına, yere boşalttı.

Onunla sonradan yapılan görüşmelere göre annesi o yaprakların bazılarını yaktı. Ekmek pişirirken fırını onlarla tutuşturdu.

Neyin yandığını artık hiç kimse öğrenemeyecek. Geriye kalanlar ise Hristiyanlığın başlangıcına bakışımızı, yirminci yüzyılın başka herhangi bir keşfinden daha çok değiştirdi. Üstelik içlerinde, bugüne dek doğmuş her insanı ilgilendiren bir iddia var.

Bu kitaplara göre, içinde yaşadığınız dünyayı Tanrı yaratmadı. Onu başka biri yarattı. Ve nereden geldiğinizi hatırlamayasınız diye sizi onun içinde tutuyor.

Neden biri böyle kitaplar yazsın? Neden bir başkası onları mühürlü bir küpün içinde bir uçurumun dibine gömsün? Ve neden neredeyse bin altı yüz yıl boyunca kimsenin onlardan haberi olmadı?

Bu kitapların fırının yanından bilim insanlarının eline uzanan yolculuğu bile başlı başına bir macera romanını andırır.

Muhammed Ali o sıralar bir kan davasına karışmıştı. Babası öldürülmüş, o da kardeşleriyle birlikte bu cinayetin intikamını acımasızca almıştı. Polisin gelip kitapları bulmasından korktuğu için onları yerel bir Kıpti rahibe emanet etti. Rahip ciltlerden birini kayınbiraderine, bir tarih öğretmenine gösterdi; o da cildi Kahire'ye gönderdi. Öteki ciltler antika piyasasına dağıldı. Gülünç fiyatlara satıldılar ve Luksor ile Kahire'deki aracılar arasında elden ele dolaştılar.

Çoğunu sonunda Kahire'deki Kıpti Müzesi satın aldı. Ama ciltlerden biri ülke dışına kaçırıldı. Belçika'da piyasaya çıktı; bin dokuz yüz elli iki yılında Zürih'teki Jung Enstitüsü onu satın aldı ve törenle ünlü İsviçreli psikiyatr Carl Gustav Jung'a armağan etti. Jung bu metinlerde, hayatı boyunca hastalarının rüyalarında karşılaştığı imgeleri tanıyordu. Bu cilde bugün hâlâ Jung Kodeksi denir. Mısır'a ancak yıllar sonra geri döndü.

Eserin tamamı ancak bin dokuz yüz yetmiş yedi yılında çeviri olarak yayımlandı.

Amerikalı James Robinson'ın yönettiği uluslararası araştırmacı ekibi, bütün yaprakları, parçaları ve kırıntıları okuyup karşılaştırmak ve çevirmek için yirmi yılı aşkın bir süreye ihtiyaç duydu. Ve metinler sonunda okunabilir hâle geldiğinde, o küpün neler sakladığı ortaya çıktı.

Elli iki metin. Varlıkları yalnızca onları mahkûm eden kilise babalarının polemiklerinden bilinen İnciller. Vahiyler. Dualar. İsa'nın dirilişinden sonra öğrencilerine dünyanın gerçekte nasıl ortaya çıktığını anlattığı konuşmalar. Hatta Kıpticeye çevrilmiş bir bölüm Platon'un Devlet'inden; sanki biri onu da aynı hakikatin bir parçası saymış gibi.

Bu kitapların görünüşü bile, insanın eski bir el yazmasını hayal ettiğinden farklıdır.

Hiç tomar yok. Bunlar sayfaları çevrilen gerçek kitaplar, yalnızca kâğıdın yerinde papirüs var: açık kahverengi, lifleri her sayfada ince bir kafes gibi belli oluyor. Keçi derisinden kapakların bir kanadı var; bu kanat kenarın üzerinden katlanıp bir kayışla bağlanıyor, tıpkı bugünün ajandaları gibi. Yazı düzgün: birkaç eski Mısır işaretiyle tamamlanmış Yunan alfabesi. İsten yapılmış mürekkep yüzyıllar sonra bile hâlâ siyah. Bazı sayfalarda kâtibin duraksadığı, bir kelimenin üstünü çizip onu yeniden yazdığı yerler görülüyor.

Bu kitapların ne zaman yapıldığını kapakları ele verdi. Deri kapaklar içeriden, birbirine yapıştırılmış eski papirüs katmanlarıyla sağlamlaştırılmıştı; bunlar bürolardan ve manastırlardan kalma atıklardı. Aralarında milattan sonra dördüncü yüzyıla ait tarihler taşıyan mektuplar ve makbuzlar bulundu.

Bunlardan biri üç yüz kırk sekiz yılına tarihleniyor. Demek ki kitaplar, Hristiyanlığın Roma İmparatorluğu'nun devlet dini olmaya henüz başladığı bir dönemde ciltlenmişti.

Üstelik buluntu yerinden yalnızca birkaç kilometre ötede, o zamanlar dünyanın ilk Hristiyan manastırlarından biri bulunuyordu. Bu manastırı, ortak keşiş yaşamının babası Aziz Pakhomios kurmuştu. Keşişler orada kerpiçten yapılmış sade hücre sıralarında yaşar, kamıştan hasırların üzerinde uyur, satmak için sepet ve halat örer, şafakta duaya toplanırlardı. Pakhomios'un kuralları onlara okumayı ve ezberlemeyi buyuruyordu. Manastıra girip de okuma bilmeyen, okumayı öğrenmek zorundaydı. Demek ki orada kitaplar vardı. Ve birinin, bunlardan hangilerinin okunabileceğine karar vermesi gerekiyordu. Bu ize kitabın ilerleyen bölümlerinde yeniden döneceğiz. Çünkü biri bu kitapları kasten gömdü: mühürlenmiş hâlde, uçurumun dibine, kimsenin erişemeyeceği bir yere. Ve kitap gömmenin her nedeni koruma değildir.

Ama şimdi, içlerinde ne yazdığına gelelim.

Bu kitaplara göre, içinde yaşadığınız dünya her şeye gücü yeten bir Tanrı'nın iyi niyetinden doğmadı. Bir hatadan doğdu. Metinlerden biri, Filipus İncili diye anılan metin, bunu açıkça söyler. Dünya bir yanlışlık sonucu ortaya çıktı. Onu yaratan, dünyanın yok olmaz ve ölümsüz olmasını istedi. Başaramadı.

Bu metinlere göre, bu dünyanın ötesinde başka bir gerçeklik var. Doluluk, ışık; hiçbir şeyin yaşlanmadığı ve hiçbir şeyin kaybolmadığı bir yer. Bu maddi dünyanın yaratıcısı ise ondan ya habersizdir ya da onu bilir ve gizler. Dünyayı bir taklit olarak kurmuş ve başına kendi hizmetkârlarını atamıştır. Yöneticiler. Gözcüler. Bu metinler onlara arkonlar der.

Ya insan? Bu kitaplara göre insan ne yaratıcıya ne de onun gözcülerine aittir. Onların yoğurduğu insan bedeninde, o öteki dünyadan gelen bir kıvılcım saklıdır. Buraya dışarıdan gelmiş bir parça ışık. Bu yüzden insan bu dünyada kendini hiçbir zaman tam olarak evinde hissetmez. Bu yüzden sorular sorar. Ve bu yüzden bu dünyayı yönetenler onu unutuş içinde tutar.

Tomas İncili, İsa'ya atfedilen yüz on dört sözden oluşan bir derlemedir ve bir büyü sözünü andıran bir cümleyle başlar. Bu sözlerin yorumunu bulan, ölümü tatmayacak. Biraz ileride, öğrencilerin her çağda sorduğu bir sorunun cevabı yer alır. Bize sonumuzun nasıl olacağını söyle. İsa da onlara bir soruyla karşılık verir. Sonu sorduğunuza göre başlangıcı keşfettiniz mi? Başlangıç neredeyse, son da orada olacak.

Üstelik Tomas İncili büsbütün bilinmeyen bir metin değildi. Daha on dokuzuncu yüzyılın sonunda iki İngiliz araştırmacı, Bernard Grenfell ile Arthur Hunt, antik Mısır kenti Oksirinkos'un çöplüğünden yığın yığın atılmış papirüs çıkarmıştı. Hesaplar, mektuplar, okul alıştırmaları. Ve bunların arasında, Kutsal Kitap'taki hiçbir İncil'de bulunmayan İsa sözlerini içeren birkaç parça. Yunanca yazılmış, iki yüz yılı civarından kalma parçalar. Yarım yüzyıl boyunca kimse bunların nereden geldiğini bilmedi. Ta ki Nag Hammadi'den çıkan Kıptice cilt, bunların aynı kitabın parçaları olduğunu gösterene dek. Demek ki biri bu kitabı, Kutsal Kitap'a neyin gireceğine karar verildiği dönemde bile okuyor ve kopyalıyordu.

Nereden geldiyseniz oraya döneceksiniz. Ama hangimiz nereden geldiğini hatırlıyor?

İşte bu kitabın ilk sorusu burada beliriyor. Doğumdan önce olan hiçbir şeyi neden hatırlamıyoruz? Tek bir görüntüyü, tek bir kelimeyi bile. Bu metinlerin buna bir cevabı var ve bu, insanın duymak isteyeceği bir cevap değil. Bu unutuşu bize biri verdi. Kasten. Ve bugün hâlâ onu bekliyor.

İkinci soru ölümle birlikte gelir. Klinik ölümden dönen insanlar dünyanın her yerinde bir tünel ve onun sonunda bir ışık gördüklerini anlatır. Sıcak, sevgi dolu, çekici bir ışık.

İnsanın içine girmek istediği bir ışık. Oysa Nag Hammadi metinleri ruhun ölümden sonraki yolculuğunu başka türlü anlatır. Ruhun, gözcülerin yanından geçerek yükseldiği bir yolcu-

luk olarak. Bu gözcüler nereden gelip nereye gittiğini sorar, doğru cevabı bilmeyenleri ise ileri geçirmez. Peki o ışığın içinde kim duruyor? Ve bu gerçekten eve dönüş yolu mu?

Üçüncü soru ise en zorudur. Metinlerden biri, Yuhanna Apokrifonu, doğru cevabı bilmeyen ruha ne olduğunu anlatır. Ruh yeniden yöneticilerin eline düşer. Onlar onu zincire vurur ve yeniden bir bedene atar. Metnin deyişiyle bir hapishaneye. Ve bu döngü, ruh uyanana dek sürer gider. Bu çember kırılabilir mi? Geri dönüş reddedilebilir mi?

Bu kitap bu üç sorunun hepsine cevap verecek. Adım adım; bu soruları bizden önce sormuş metinler onları nasıl cevaplıyorsa öyle.

Akılcı açıklamaya hemen en başta yer vermek gerekir, çünkü bu kitaplar bunu hak ediyor.

Araştırmacılar onları, adını Yunancada bilgi anlamına gelen kelimeden alan gnosis akımına dahil eder. Milattan sonra ikinci ve üçüncü yüzyıllarda Hristiyan öğretisi Yunan felsefesiyle ve Yahudi spekülasyonlarıyla karışmış, bundan da dünyayı kendi bildikleri gibi yorumlayan onlarca grup doğmuştu. Çoğunluk kilisesi sonunda onları sapkın ilan edip mahkûm etti ve metinlerini kopyalamayı bıraktı. Bu açıdan bakıldığında Nag Hammadi kitapları, yenik düşmüş bir teolojinin arşividir. Değerli, ama yenik.

Ne var ki onları kopyalayanlar bunları yenik bir teoloji saymıyordu. Dördüncü yüzyılda, bu metinler artık yasaklanmışken, biri hâlâ papirüsün başına oturup onları özenle kopyalıyordu. Onları deriyle ciltliyordu. Ve onları daha fazla yanında tutamayacağı an geldiğinde, yakmadı. Bir küpe koydu, ağzını ziftle mühürledi ve bin altı yüz yıl boyunca kimsenin bulamadığı bir uçurumun dibine gömdü.

Kimsenin inanmadığı metinlere böyle davranılmaz. Böyle davranılan metinler, zamana dayanması gereken metinlerdir.

Cebel et-Tarif uçurumunun dibinde bugün yalnızca kazılıp dağıtılmış moloz ve çiftçilerin hâlâ tarlalarına taşıdığı toprak var. Kırmızı küpün kırıkları günümüze ulaşmadı.

Muhammed Ali es-Samman ömrünün sonuna dek aslında neyi kazıp çıkardığını öğrenmedi. Yıllar sonra araştırmacılar onu görmeye geldiğinde, onlara en çok o gün kırıkların arasından havaya yükselen altın tozdan söz etti.

Annesinin yakmadığı papirüs parçaları bugün Kahire'de bir camın altında duruyor. O kitaplardan birinin ilk sayfalarında, bu dünyanın yaratıcısının nasıl ortaya çıktığını anlatan bir öykü yer alıyor. Onu kimin doğurduğu. Neye benzediği. Eserine ilk kez göz gezdirdiğinde ne söylediği.

Ve o öyküyü yazanların ona verdiği üç ad.